

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA**

(11) **67901**

(13) **U**

(51) МПК

G01N 33/50 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2011 09577**

(22) Дата подання заявки: **01.08.2011**

(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **12.03.2012**

(46) Публікація відомостей **12.03.2012, Бюл.№ 5**
про видачу патенту:

(72) Винахідник(и):

**Чайка Володимир Кирилович (UA),
Дьоміна Тетяна Миколаївна (UA),
Воронова Ірина Іванівна (UA)**

(73) Власник(и):

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ.
М.ГОРЬКОГО,
пр.Ілліча, буд.16, м.Донецьк-3, 83003,
Україна, UA (UA)**

(74) Представник:

Короткіх Ліна Михайлівна, реєстр. №43

(54) СПОСІБ ДІАГНОСТИКИ ЗАГРОЗИ НЕВИНОШУВАННЯ ВАГІТНОСТІ У ЖІНОК

(57) Реферат:

Спосіб діагностики загрози не виношування вагітності у жінок, при якому кров аналізують в строк 6-7 тижнів вагітності, додатково в крові вагітної визначають концентрації Т-лімфоцитів CD4+ і CD8+, розраховують відношення величин цих концентрацій, і в разі одержання числового значення відношення більше 1,8 одночасно зі значенням відношення концентрацій γ-інтерферону й інтерлейкіну-10 більше 0,5 діагностують загрозу не виношування вагітності.

UA 67901 U

Корисна модель належить до медицини, точніше до акушерства, і може бути використана для ранньої діагностики загрози невиношування вагітності (ЗНВ) у жінок.

Невиношування вагітності, незважаючи на значні досягнення в медицині, є однією з основних проблем сучасної репродуктології. Згідно з узагальненими даними літератури 15-20 % клінічно діагностованих вагітностей закінчуються спонтанним перериванням, при цьому на частку I триместру припадає до 75-80 %.

Останнім часом все більший інтерес викликає імунна теорія невиношування вагітності, яка проявляється у відсутності толерантності материнської імунної системи до напівалогенного ембріона (плода), що в результаті призводить до самовільного абортів. Вважають, що вищезгадана толерантність в значній мірі залежить від взаємодії різних цитокінів, які виділяються імунокомпетентними клітинами матері.

Відомий вибраний за прототип спосіб діагностики ЗНВ у жінок (Радж Ра-фупати. Значение иммуномодуляции в поддержании успешной беременности (II): смещения функционального баланса Т-хелперов в сторону клеток 2-го типа (Th2) // Gynecological Endocrinology. - 1999. - V.196. - P.122-130), який включає аналізування крові вагітної на предмет визначення концентрацій γ -інтерферону (γ -IFN) й інтерлейкіну-10 (IL-10) в строк 9-10 тижнів вагітності, вирахування відношення величин цих концентрацій (γ -IFN/IL-10) і в разі одержання числового значення відношення більше 0,5 діагностування ЗНВ.

Недоліком відомого способу-прототипу є недостатня точність діагностики ЗНВ у жінок і пізні строки встановлення діагнозу.

Причиною недоліку є недостатня діагностична чутливість показника γ -IFN/IL-10 в ранніх строках вагітності.

В основу корисної моделі поставлено задачу в способі діагностики ЗНВ у жінок шляхом додаткового визначення в крові вагітної концентрації Т-лімфоцитів в ранніх строках вагітності, вирахування нового діагностичного індексу, залучення до діагностичного аналізування концентрацій інтерферонів, інтерлейкінів і Т-лімфоцитів забезпечити підвищення точності більш ранньої діагностики ЗНВ у жінок. Діагностика за способом, що заявляється, дозволяє підвищити її точність з 70,0 % (прототип) до 93,3 % і скоротити термін початку діагностування на 3 тижні. Діагностика за способом, що заявляється, дозволяє поставити діагноз ЗНВ за 2 тижні до появи клінічних ознак, виконується швидко, проста (в крові аналізують 4 показника), малоінвазивна, дешева, з використанням традиційних методик аналізу крові.

Поставлена задача вирішується тим, що створено спосіб діагностики ЗНВ у жінок шляхом аналізування крові вагітної для визначення концентрацій γ -IFN й IL-10, вирахування відношення величин цих концентрацій і в разі одержання числового значення відношення більше 0,5 діагностування ЗНВ.

Новим у заявленому способі є те, що кров аналізують в строк 6-7 тижнів вагітності, додатково в крові вагітної визначають концентрації Т-лімфоцитів CD4+ і CD8+, розраховують відношення величин цих концентрацій, і в разі одержання числового значення відношення більше 1,8 одночасно зі значенням відношення концентрацій γ -IFN й IL-10 більше 0,5 діагностують ЗНВ.

Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю ознак, що заявляються, та технічним результатом полягає у такому.

Цитокіни є важливими інформаційними молекулами, дія яких не обмежується тільки імунною системою, але проявляється також у ряді інших систем організму. Відомо, що під час вагітності прозапальні цитокіни Т-хелперів-1, такі як γ -IFN та ін., забезпечують, головним чином, клітинну імунну відповідь, сприяючи тим самим перериванню вагітності. Гуморальна активність при цьому залишається невисокою. При активації клітин Т-хелперів-2 посилюється вироблення протизапальних цитокінів (IL-4, IL-5, IL-6, IL-9, IL-10 і IL-13), які стимулюють гуморальну імунну відповідь. При цьому клітинно-опосередковані процеси перебігають слабо, що сприяє нормальному розвитку вагітності. Саме спираючись на результати цих досліджень, розроблено відомий спосіб-прототип, коли як діагностичний показник пропонують відношення γ -IFN/IL-10 > 0,5, який визначають в строку 9-10 тижнів вагітності.

Проте акушерів не задовольняють ні точність діагнозу за відомим способом-прототипом, яка складає 70 %, ні строк вагітності, коли можлива постановка діагнозу, оскільки патогенетичне лікування ЗНВ в 9-10 тижнів не завжди матиме позитивний результат.

Автори корисної моделі встановили дослідним шляхом, що при визначенні діагностичного показника γ -IFN/IL-10 > 0,5 на 6-7 тижні гестації, тобто на 3 тижні раніше, ніж передбачено умовами відомого способу-прототипу, точність діагностики різко знижується та стає діагностично нікчемною.

Слід зазначити, що впродовж вагітності спостерігаються зміни у вмісті Т-клітин і їх субпопуляцій, вже починаючи з I триместру. Численні дослідження клітинної ланки імунітету показали, що при вагітності, перш за все, відбувається зміна в співвідношенні регуляторних субпопуляцій Т-лімфоцитів у бік супресії: спостерігається збільшення відсотка Т-лімфоцитів з фенотипом супресорів (CD8+) і зменшення кількості Т-лімфоцитів з фенотипом хелперів (CD4+). Значне зменшення кількості Т-лімфоцитів у відносному вмісті спостерігається у I триместрі вагітності, що свідчить про істотну імуносупресію матері в ранній період вагітності. При цьому імунорегуляторний індекс (IPI) CD4+/CD8+ має тенденцію до зниження у жінок із фізіологічним перебігом вагітності. Тому автори корисної моделі вирішили залучити до діагностики дослідження додаткової ланки імунітету - Т-клітинної, що є патогенетично обґрунтованим і дало змогу підвищити точність діагностики ЗНВ, починаючи з ранішніх строків вагітності.

Ефективність способу діагностики, що заявляється, підтвердили клінічними дослідженнями. В акушерській клініці були обстежені 298 вагітних в строку 6-7 та 9-10 тижнів, які не мали жодних клінічних симптомів ЗНВ. Кожній вагітній проаналізували кров з метою визначення концентрації CD8+, CD4+ за допомогою відомого методу реакції розеткоутворення («Діагностикум еритроцитарний для субпопуляції Т- і В-лімфоцитів», ТОВ «Гранум» - м. Харків). Визначення цитокінів γ -IFN і IL-10 проводили за допомогою імуноферментного аналізу відомим методом з використанням тест-систем «Europe SA» (Бельгія) та «Diaklone» (Франція). З обстежених пацієнток сформували 5 груп вагітних, результати тестувань котрих занесли в таблицю.

Таблиця

Порівняння точності діагнозу ЗНВ у жінок за відомим способом-прототипом, способом, що заявляється, та в двох дослідних групах

Рівень досліджуваних показників	Спосіб діагностики				
	Прототип	Дослід 1	Дослід 2	Спосіб, що заявляється	
	Гр. I, n=30, 9-10тиж.	Гр. II, n=30, 6-7 тиж.	Гр. III, n=30, 6-7 тиж.	Гр. IV, n=30, 6-7 тиж.	Гр. V, n=30, 6-7 тиж.,
γ -IFN, пг/мл	5,83±0,35	5,79±0,31		6,52±0,42	4,09±0,17
IL-10, пг/мл	7,92±0,23	8,03±0,22		7,45±0,23	8,10±0,31
γ -IFN/IL-10	0,74±0,17	0,72±0,11		0,87±0,18	0,50±0,05
CD 4+, %			35,8±0,4	37,01±0,82	27,56±1,02
CD 8+, %			14,1±0,24	13,6±0,35	15,63±0,49
IPI			2,54±0,07	2,72±0,07	1,79±0,08
Діагноз ЗНВ підтверджено					
n	21	16	20	28	30
Точність методу, %	70	53,3	66,7	93,3	100
Прогестерон (норма), нмоль/л	102,1±4,1 (104,5-113,0)	80,0±2,0 (82,0-89,0)	79,5±2,1 (82,0-89,0)	80,4±2,0 (82,0-89,0)	83,9±2,2 (82,0-89,0)
Прогестерон через 2 тижні (норма), нмоль/л	113,0±4,6 (113,0-137,0)	92,4±3,6 (92,5-104,5)	92,5±3,5 (92,5-104,5)	92,6±3,6 (92,5-104,5)	95,0±3,4 (92,5-104,5)

До групи I віднесли 30 вагітних, яким діагностували ЗНВ за відомим способом-прототипом в 9-10 тижнів гестації. Діагностичний показник γ -IFN/IL-10 дорівнював 0,74±0,17 (більше 0,5). В подальшому діагноз підтвердився у 21 вагітної (70 %). До групи II віднесли 30 вагітних, яким діагностували ЗНВ за відомим способом-прототипом, проте на 2 тижні раніше - в 6-7 тижнів (дослід 1). Діагностичний показник γ -IFN/IL-10 дорівнював 0,72±0,11 (більше 0,5). В подальшому діагноз підтвердився у 16 вагітних (53,3%). До групи III віднесли 30 вагітних, яким в 6-7 тижнів вагітності діагностували ЗНВ (дослід 2) тільки за показником ГРІ, який дорівнював 2,54±0,07 (більше 1,8). В подальшому діагноз підтвердився у 20 вагітних (66,7%). До групи IV віднесли 30 вагітних, яким в 6-7 тижнів вагітності діагностували ЗНВ за способом, що заявляється, за показниками: γ -IFN/IL-10, який дорівнював 0,87±0,18 (більше 0,5), та IPI - 2,72±0,07 (більше 1,8). В подальшому діагноз підтвердився у 28 вагітних з 30 (93,3 %). Контрольну групу V обстежили також за способом, що заявляється. У всіх 30 вагітних цієї групи результати обстежень не відповідали ЗНВ: γ -IFN/IL-10 = 0,50±0,05, а IPI = 1,79±0,08. Отже, вагітні контрольної групи V мали фізіологічний перебіг вагітності.

Точність діагнозу для кожної вагітної з 5 досліджуваних груп перевіряли за рівнем прогестерону (гормон вагітності) в крові вагітної двічі: в день діагностування та через 2 тижні - після проведення патогенетичного лікування діагностованого ЗНВ. З таблиці видно, що рівень прогестерону відповідав нормі в обох тестуваннях лише у вагітних з фізіологічним (неускладненим) перебігом вагітності (група V). У вагітних груп I-IV з діагностованою ЗНВ рівень прогестерону в день тестування був нижчим за норму. Навіть після проведеного двотижневого патогенетичного лікування діагностованого ЗНВ рівень прогестерону в крові вагітних відповідав лише нижній межі норми.

Як видно з таблиці, точність діагностики за способом, що заявляється, перевищує таку за відомим способом-прототипом на 23,3 %. Досліди 1 і 2 (групи II і III) показали, що суттєвою ознакою способу, що заявляється, є обов'язкове визначення двох діагностичних показників - γ -IFN/IL-10 та IPI, які повинні перевищувати значення 0,5 та 1,8 відповідно. Причому, кожен з них окремо за точністю поступається відомому способу-прототипу (53,3 % і 66,7 % проти 70 %).

В результаті дослідження виявлено достовірні діагностичні критерії, що дозволяють діагностувати ЗНВ порівняно з відомим способом на 3 тижні раніше та точніше на 23,3 % за 2 тижні до появи клінічних симптомів цієї патології. Отримані результати, що свідчать про порушення толерантності імунної системи до ембріона (плода), дозволяють своєчасно призначати вагітним жінкам обґрунтоване патогенетичне лікування, спрямоване на зміну в роботі імунної системи вагітної у бік «імуносупресії», що сприятиме збереженню та пролонгації вагітності.

Спосіб діагностики ЗНВ у жінок, що заявляється, реалізують таким чином.

Вагітній жінці в 6-7 тижнів вагітності натщесерце з кубітальної вени беруть пробу крові та тестують її за відомими методиками для визначення концентрацій γ -IFN, IL-10, CD 4+ та CD 8+. Одержавши результати тестувань, вираховують відношення числових значень γ -IFN / IL-10 і CD 4+ / CD 8+. Останнє позначили показником IPI. Якщо відношення γ -IFN/IL-10 більше 0,5 одночасно зі значенням показника IPI більше 1,8, то у вагітної діагностують ЗНВ.

Конкретні приклади реалізації способу, що заявляється.

Приклад 1. Вагітна Д., 18 років. В анамнезі - 1 медичний аборт, без ускладнень. Нинішня вагітність - друга. Скарг не пред'являє. Діагноз: вагітність друга, 6 тижнів.

При піхвовому дослідженні: шийка матки відхилена дозаду, чиста, піхвова частина шийки матки довжиною 2,5-3 см, щільна, зовнішній зів закритий, виділення слизові. Результати піхвового дослідження відповідають терміну вагітності. За даними УЗД: в порожнині матки є плодове яйце, середній діаметр 25 мм, в ньому - ембріон, куприко-тім'яний розмір (КТР) ембріона 7 мм, що відповідає 6 тижням вагітності. Число серцевих скорочень (ЧСС (+)) 154 за хвилину, ритмічне. Хоріон перебуває на дні матки, товщина 5,6 мм. Ознак загрози не виношування вагітності немає.

Загальний аналіз крові: гемоглобін 122 г/л, еритроцити $3,7 \cdot 10^{12}$ /л, гематокрит 0,36, лейкоцити $8,8 \cdot 10^9$ /л, лімфоцити 23%, ШОЕ 10 мм/год. За наведеними вище даними обстеження вагітної Д. патології не виявило.

З метою діагностики ЗНВ за відомим способом-прототипом вагітній Д. провели дослідження концентрації γ -IFN і IL-10 і вираховували співвідношення одержаних числових значень γ -IFN / IL-10. Отримано такі результати: концентрація γ -IFN 4,0 пг/мл; IL-10 8,1 пг/мл; γ -IFN / IL-10 = 0,49, що відповідало показникам в групі з фізіологічним перебігом вагітності.

Хоча в 6 тижнів вагітності ЗНВ не діагностували, проте через 2 тижні вагітна Д. надійшла у відділення патології вагітних зі скаргами на ниючий біль у попереку та внизу живота, мажучі кров'янисті виділення зі статевих шляхів. Проведено клініко-лабораторне обстеження.

За даними УЗД: в порожнині матки є плідне яйце, середній діаметр 26 мм, в ньому - ембріон, ЧСС (+) 156 за хвилину, ритмічне, КТР ембріона 13 мм, що відповідає 8 тижням вагітності. Хоріон перебуває в дні матки, товщина його 7 мм, по нижньому полюсу хоріона ділянка відшарування складає 4 мм, є гіпертонус по передній стінці матки. Дані УЗД характерні для ЗНВ.

При піхвовому дослідженні: шийка матки відхилена дозаду, піхвова частина шийки матки довжиною до 2,5 см, щільна, цервікальний канал закритий, виділення кров'янисті, помірні. Отримані дані піхвового дослідження відповідають клінічній картині ЗНВ. За результатами клініко-лабораторного обстеження виставлено діагноз: вагітність друга, 8 тижнів, ЗНВ. Хворій призначено лікування, спрямоване на подовження вагітності.

Вагітність закінчилася терміновими нормальними пологамі. Народився живий доношений плід чоловічої статі масою 3100,0 г, зріст 52 см, з оцінкою за шкалою Апгар 7/8 балів.

Приклад 2. Вагітна А., 20 років, першовагітна. Скарг не пред'являє. Діагноз: вагітність перша, 7 тижнів. При піхвовому дослідженні: шийка матки відхилена дозаду, чиста, піхвова частина шийки матки довжиною 3 см, щільна, зовнішній зів закритий, виділення слизові. Результати

півхвостового дослідження відповідають терміну вагітності. За даними УЗД: в порожнині матки є плодове яйце, середній діаметр 27 мм, в ньому - ембріон, КТР 12 мм, що відповідає 7 тижням вагітності. ЧСС (+) 160 за хвилину, ритмічне. Хоріон перебуває в дні матки, товщина 7 мм. Ознак ЗНВ немає.

5 Загальний аналіз крові: гемоглобін 125 г/л, еритроцити $3,6 \cdot 10^{12}$ /л, гематокрит 0,35, лейкоцити $7,8 \cdot 10^9$ /л, лімфоцити 24%, ШОЕ 12 мм/год. За наведеними даними обстеження патології у вагітної А. не виявило.

З метою діагностики ЗНВ за способом, що заявляється, вагітній А. провели дослідження концентрації γ -IFN і IL-10 і вираховували співвідношення одержаних числових значень γ IFN / IL-10.

10 Отримано такі результати: концентрація γ -IFN 5,83 пг/мл; IL-10 7,2 пг/мл; γ -IFN/IL-10 = 0,81. Також для даної вагітної визначили концентрацію Т-лімфоцитів: CD4+ і CD8+ і вираховували показник IPI. Концентрація CD4+ склала 36,3%, CD8+ - 14,3%. $IPI = CD4+ / CD8+ = 36,3 / 14,3 = 2,54$. Оскільки відношення γ -IFN/IL-10 більше 0,5, а значення IPI більше 1,8, то згідно з корисною моделлю, у вагітної А. діагностували ЗНВ на 7 тижні вагітності. Для перевірки правильності

15 діагнозу проаналізували кров вагітної А. на визначення рівня прогестерону, який виявився нижче норми: 80,3 нмоль/л (норма 82,0-89,0). Їй призначили відповідну патогенетичну терапію. Через 14 днів від початку лікування проведено повторне імунологічне дослідження й отримано наступні результати: γ -IFN 3,8 пг/мл; IL-10 8,2 пг/мл; γ -IFN/IL-10 = 0,46. CD4+ склав 25,6%, CD8+ - 15,7%. IPI склав 1,63. Отримані дані відповідали показникам в групі вагітних з фізіологічним

20 перебігом вагітності, що підтверджено рівнем прогестерону: 92,4 нмоль/л (92,5-104,5). Вагітність у пацієнтки А. закінчилася терміновими нормальними пологами. Народився живий доношений плід жіночої статі масою 3150,9 г, зростом 54 см, з оцінкою за шкалою Апгар 7/8 балів.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

25 Спосіб діагностики загрози невиношування вагітності у жінок шляхом аналізування крові вагітної для визначення концентрацій γ -інтерферону й інтерлейкіну-10, вирахування відношення величин цих концентрацій, і в разі одержання числового значення відношення більше 0,5

30 діагностування загрози не виношування вагітності, який **відрізняється** тим, що кров аналізують в строк 6-7 тижнів вагітності, додатково в крові вагітної визначають концентрації Т-лімфоцитів CD4+ і CD8+, розраховують відношення величин цих концентрацій, і в разі одержання числового значення відношення більше 1,8 одночасно зі значенням відношення концентрацій γ -інтерферону й інтерлейкіну-10 більше 0,5 діагностують загрозу невиношування вагітності.

Комп'ютерна верстка В. Мацело

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601